

Perspectief

jaargang 08 | december 2019

Is economische groei eindig?!

Tot voor enkele maanden zagen we een hoge mate van consensus dat 2019 uiteindelijk toch zou uitmonden in economische recessie. Duitsland, als economische motor van Europa, verzwakte maand op maand en in het kielzog veel andere lidstaten van de EU. Ook grootmachten als de Verenigde Staten en China zaten op de glijbaan. De wereldeconomie had veel last van de handelsoorlogen die Trump was begonnen. De combinatie met geopolitieke spanningen en zaken als Brexit leken de wereldeconomie over de rand te duwen. Weliswaar geholpen door nog meer ruimhartig monetair beleid van centrale banken, is de recessieangst vooralsnog weer op de achtergrond verdwenen en lijkt alles weer “Business as usual”. De VS en China lijken een eerste stap naar een handelsovereenkomst te gaan zetten en in het VK worden eerst verkiezingen gehouden, waarna duidelijk moet worden of er wel een Brexit komt en hoe die er dan uit gaat zien.

Economische expansie loopt tegen grenzen aan.

De economie blijft op **korte termijn** in de ban van onzekerheden over zaken als beleid van Trump, rentebeleid van centrale banken, Brexit, om de “waan van de dag” onderwerpen nog eens te noemen. Interessanter is het om over de horizon heen te kijken naar economische groei op **lange termijn**. Dan zien we dat naast de traditionele componenten Kapitaal en Arbeid tegenwoordig ook hulpbronnen, als Leefomgeving, bepalend worden. Met name arbeid en leefomgeving lopen tegen een grens aan. Mede door de vergrijzing is de werkloosheid op recordlaagte met hier en daar zelfs een nijpend tekort aan (gekwalficeerd) personeel tot gevolg. Een duidelijke grens aan groei. Een andere streep werd getrokken door de uitspraak van de raad van State over uitstoot van stikstof. Dit kan in de komende jaren een serieuze beperking voor economische groei worden, want groei ten koste van leefomgeving mag domweg niet meer.

Leefomgeving wordt hiermee belangrijker dan economische groei op zich.

Economische groei zal in onze regio in de komende jaren vooral moeten komen uit een verdere verbetering van de arbeidsproductiviteit en daar is niets op tegen, in tegenstelling tot groei die ten koste gaat van welzijn en volgende generaties opzadelt met forse problemen.

Ongelijkheid

Een ander belangrijk aspect van invloed op toekomstige economische groei betreft de aanhoudende toename van welvaartsongelijkheid, inkomensongelijkheid en ongelijkheid op het gebied van gezondheidszorg. **Groeiende ongelijkheid leidt tot instabiliteit en onrust in samenlevingen** en is daarmee een voorname risicofactor voor de economie. Onderzoek heeft aangetoond dat vrijwel iedereen bereid is om een zeker niveau van ongelijkheid te accepteren. Zo mogen populaire muzikanten of profvoetballers vanwege hun talenten best goed verdienen. Het wordt problematisch als sociale of economische werkwijzen ongelijkheid op een oneerlijke manier in de hand werken, zoals de politieke macht van grote bedrijven, gedwongen toename in flexibel werk en bedrijfsfusies waar alleen aandeelhouders wijzer van worden.

De Franse econoom Thomas Piketty kreeg een aantal jaren geleden al veel aandacht voor zijn onderzoek naar ongelijkheid. Op het gebied van vermogensongelijkheid werd de bezittende klasse in de afgelopen jaren nog steeds rijker omdat de verdiensten op kapitaal veel hoger zijn dan die van arbeid. Bezit leidt tot alsmear meer bezit. Als de trend in vermogensongelijkheid de komende jaren doorzet, dan bezit de één procent rijksten ter wereld in 2030 zo'n twee derde van al het vermogen. Slechte gezondheid, geweld, drugs, obesitas, mentale ziekten en grote gevangenispopulaties hangen allemaal samen met één ding: economische ongelijkheid. Onredelijke ongelijkheid is een probleem waar de hele samenleving last van heeft en is daarmee negatief voor de economie. De Gele Hesjes in Frankrijk en vergelijkbare bewegingen in andere regio's tonen aan dat de onvrede met de ongelijkheid op een kritiek punt is aankomen.

Onvrede

Ook in ons eigen hoogwelvarende landje, waar het geld tegen de plinten klotst, constateren we desondanks een grote mate van onvrede met een tekort aan woningen, dichtslibbende wegen, met stikstof verzadigde lucht, criminaliteit, een sfeer van onveiligheid en niet in de laatste plaats een gevoel van drukte en gejaagdheid. Economische groei heeft ook minder mooie kanten! Wordt het geen tijd om zeggen: genoeg is genoeg. Uiteindelijk was economische groei nodig om iedereen aan werk te helpen en de welvaartstaat betaalbaar te houden. Welnu, beide doelen zijn behaald, dus is het eigenlijk geen zaak om aan toenemende gelijkheid en een beter welzijn een hogere prioriteit te geven dan verdere toename van welvaart !?

B&W Investment Consultants heeft ruim 30 jaar ervaring in vermogensbeheer. Wij adviseren vermogende particulieren, stichtingen en kleine pensioenfondsen bij de keuze van de juiste vermogensbeheerder en treden aansluitend op als *persoonlijke behartiger van úw financiële belangen.*

OBJECTIEVE SELECTIE VAN VERMOGENSBEHEER

Martin Bezemer
Veerdam 28, 3351 AK Papendrecht
06 - 38 32 31 06
m.bezemer@bw-ic.nl

Robert Withaar
Koninginneweg 17, 3077 LE Rotterdam
06 - 83 53 49 02
r.withaar@bw-ic.nl